

Politieke Markt

Vergadering van 3 februari 2026

Programma - Duurzaamheid

Concretiseren programmeringsafspraken met locaties voor windenergie

Overlegd met

Programma Duurzaam, externe windadviseur

Portefeuillehouder

Marcel Scheringa

Samenvatting

Eerder heeft de raad afgesproken met de provincie dat er tot 2030 maximaal ruimte is voor vier windturbines in Steenwijkerland (de programmeringsafspraken). Daarmee kan Steenwijkerland haar RES-doel ruimschoots halen. Bij deze afspraken zijn toen geen locatiekeuzes gemaakt. Vervolgens is in de praktijk gebleken dat op veel plekken geen windenergie is toegestaan, maar er toch initiatieven zijn genomen, dat op een plek waar het mag het niet tot stand zal komen en dat er een initiatief met één turbine is geselecteerd op bedrijventerrein Groot Verlaat. Wetende dat de doelen voor zonne-energie ruimschoots gehaald worden, en vanwege de provinciale beleidskaders een nieuw cluster niet mogelijk is, wordt daarom voorgesteld om naast het afgesproken maximum, te concretiseren op welke locaties ruimte is voor windenergie.

Beschrijving

Inleiding

De gemeente Steenwijkerland heeft zich verplicht om tegen 2030 zo'n 1/6 van de hier gebruikte energie in de gemeente duurzaam op te wekken. Dit is ons RES-doel. Dat komt neer op 171 GigaWattuur (GWh) en oorspronkelijk was beoogd dit volledig in te vullen met zonnepanelen. Naar aanleiding van gewijzigd provinciaal beleid heeft de raad op 26 maart 2024 besloten dit voor de helft met windenergie te doen. Deze 85,5 GWh komt neer op drie à vier windturbines. Op het gebied van zonnepanelen worden de doelen voor 2030 normaal gesproken overtroffen. De grote en kleine zonneparken die zijn vergund en (worden) gebouwd leiden bij elkaar opgeteld tot ongeveer 85,5 GWh aan opwek. Daarnaast zijn in de loop der jaren veel grootschalige zon-op-dak-installaties ontwikkeld (alleen grote installaties tellen mee voor onze doelen). Gezamenlijk zijn deze installaties goed voor 17,2 GWh aan opwek (stand van zaken 2024). Daarbij mag worden verwacht dat dit cijfer de komende jaren nog verder groeit. Het behalen van het RES-doel is binnen bereik als nog 1-3 windturbines worden toegevoegd (aantal afhankelijk van grootte en vermogen). Daarvoor is het provinciale beleidskader van belang.

Beleidskader Provincie Overijssel

De provincie heeft eerder als doel gesteld dat er tegen 2030 in Overijssel 90 nieuwe windturbines moeten verschijnen, zodat daarmee zo'n 20 Terawattuur (TWh) wordt opgewekt. De provincie wil voorlopig niet meer turbines dan deze 90, wil ze ook niet overal en werkt daarom met een beleidskader. De meeste turbines moeten komen in vier voorkeursgebieden (buiten Steenwijkerland).

Daarbuiten geldt een clustereis van tenminste vier windturbines en wordt er een windladder gehanteerd waarop is aangegeven welke gebieden geschikt en ongeschikt worden bevonden. Clusters zijn alleen toegestaan die ten minste voor de helft staan in trede 1-3 van de windladder. Waarbij bedrijventerreinen zijn uitgezonderd van de clustereis. Daarnaast is met de meeste gemeenten een maximum aantal windturbines afgesproken dat er mag komen en eventueel ook locaties waar dat kan. Dit is vastgelegd in programmeringsafspraken.

Gevolgen beleidskader

Het provinciale beleidskader brengt mee dat maar een beperkt deel in onze gemeente beleidsmatig beschikbaar is voor windenergie: het gebied ten noordwesten van Oldemarkt, het grensgebied met Meppel - mits het initiatief vanuit Meppel zou komen, het defensieterrein en bedrijventerreinen. Omdat de raad echter geen locaties onterecht wilde uitsluiten zijn bij de programmeringsafspraken niet alleen die gebieden geselecteerd, maar is de hele gemeente open gehouden. Daarnaast is met de afspraken een maximum gekozen dat past bij de realisatie van de opwekdoelstellingen van onze gemeente en tegelijkertijd rekening houdt met de clustereis van vier turbines. Zonder clustereis hadden drie turbines ook volstaan.

Toepassing beleidskader

Inmiddels is het provinciale beleid in de praktijk getest. Gebleken is dat er veel initiatieven in onze gemeente zijn ingediend op plekken waar dat volgens de provincie niet mag. Daarnaast is gebleken dat ten noordwesten van Oldemarkt, een plek waar het in theorie kan en mag, een initiatief geen kans van slagen heeft. Tenslotte heeft de provincie een initiatief met één windturbine uitgekozen op bedrijventerrein Groot Verlaat dat verder mag worden ontwikkeld. Gezien het maximum uit de programmeringsafspraken, betekent dit dat het nu niet meer mogelijk om een initiatief te nemen voor een cluster van vier turbines.

De raad wordt nu gevraagd om het afgesproken maximum uit de programmeringsafspraken aan te vullen met locaties in Steenwijkerland waar windenergie mogelijk is: de bedrijventerreinen Groot Verlaat en het defensieterrein van de Johannes Post Kazerne.

Gewenst resultaat

Het geven van duidelijkheid en bieden van focus voor de toekomst van windenergie in Steenwijkerland door de gemaakte programmeringsafspraken te concretiseren met de selectie van bedrijventerreinen Groot Verlaat en het defensieterrein van de Johannes Post Kazerne.

Argumenten

1.1 Met het concretiseren van de programmeringsafspraken met locaties voor windenergie wordt meer duidelijkheid en focus gegeven voor windenergie in Steenwijkerland.

Met deze concretisering wordt nog duidelijker waar wel en geen windenergie mogelijk is in onze gemeente. Eventuele ontwikkelaars weten daardoor ook op welke gebieden zij zich kunnen focussen en ook inwoners en grondeigenaren weten waar ze aan toe zijn.

1.2 Het is nu het juiste moment om locaties te concretiseren.

Eerder leken de beschikbare locaties voor windenergie al beperkt, maar was dat nog niet gebleken in de praktijk. Sinds de eerste provinciale beoordelingsronde weten we dat er nog minder locaties beschikbaar zijn dan vooraf voorzien en hebben we voldoende informatie om te concretiseren.

1.3 en 2.2 Met het selecteren van locaties voor windenergie blijft ons RES-doel van 171 GWh haalbaar.

Tegen 2030 wordt meer duurzame energie met zon opgewekt dan nodig om ons RES-doel te halen. Het overige gedeelte kan worden ingevuld met drie windturbines. Deze passen op de geselecteerde bedrijventerreinen.

1.4 Het eerder afgesproken maximum van vier turbines kan worden gehandhaafd.

Het maximum van vier turbines is destijds afgesproken om één cluster mogelijk te maken en omdat dit past bij onze RES-doelstelling. Daarvoor zijn 2-4 turbines nodig, afhankelijk van de grootte en het

vermogen. Door de toewijzing van één turbine op Groot Verlaat kan er geen cluster van nog eens vier turbines worden ontwikkeld. Voor het halen van onze doelstelling is dat ook niet nodig. Het eerder gekozen maximum biedt daarvoor voldoende ruimte.

2.1 De keuze voor de bedrijventerreinen Groot Verlaat en het defensieterrein van de Johannes Post Kazerne is logisch, want dit zijn de enige bedrijventerreinen waar mogelijkheden liggen in onze gemeente.

De meeste bedrijventerreinen in onze gemeente zijn technisch niet geschikt voor windenergie. Bijvoorbeeld vanwege hun beperkte schaal en de nabijheid van woningen. Dit volgt ook uit de energiepotentiekaart die de provincie hanteert. Daarom ligt het voor de hand om de bedrijventerreinen te kiezen waar wel mogelijkheden liggen.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De mogelijkheid blijft bestaan dat er een windinitiatief ontstaat op een niet geselecteerde locatie: de grens met Meppel.

Het aanwijzen van gebieden op de grens met Meppel past niet in het Overijsselse beleidskader, maar ongeacht dat kader of onze keuzes blijft het wel mogelijk dat er een initiatief wordt ontwikkeld vanuit de Meppelse kant. Het concretiseren van deze programmeringsafspraken met locaties staat daar dus los van. De gemeente Meppel zelf focust overigens op bedrijventerrein Noord IV aan de noordoostkant van haar gemeente.

1.2 De mogelijkheid bestaat dat er uiteindelijk geen windturbines worden ontwikkeld op de geselecteerde bedrijventerreinen.

De mogelijkheid dat een ontwikkeling niet lukt, bestaat altijd. Daarover is van te voren geen zekerheid te geven. Wat we wel weten is dat Steenergie een initiatief voor windenergie op Groot Verlaat wil ontwikkelen en dat in verband met de verduurzamingsplannen van de Johannes Post Kazerne er wederom gekeken wordt naar (een) mogelijke windturbine(s).

Duurzaamheid en social return

N.v.t.

Financiële toelichting

N.v.t.

Communicatie en participatie

Indien de raad met dit voorstel instemt, zal dit bekend worden gemaakt met een persbericht.

Uitvoering en planning

De geconcretiseerde programmeringsafspraken zullen worden opgestuurd naar de provincie Overijssel. Daarnaast zal binnenkort worden voorgesteld om het voorkeursrecht op te heffen.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

1. De programmeringsafspraken voor windenergie met de provincie Overijssel aan te passen aan het resultaat van de eerste provinciale beoordelingsronde, door zoeklocaties aan te wijzen voor windenergie.

2. De bedrijventerreinen Groot Verlaat en het defensieterrein van de Johannes Post Kazerne aan te wijzen als zoeklocaties voor windenergie.